

Ірина ХОЖИЛО

*д.держ.упр., професор,
професор кафедри державного управління
і місцевого самоврядування,
НТУ «Дніпровська політехніка»*

УПРАВЛІННЯ МЕДИЧНИМИ ЗАКЛАДАМИ НА ЗАСАДАХ Е-ТЕХНОЛОГІЙ

Євроінтеграційний рух України реалізується у всіх сферах суспільного виробництва, а найвагоміші його результати демонструє сфера охорона здоров'я. Концепцією медичної реформи передбачалось запровадження управління в медичній сфері на засадах Е-технологій [1]. А розвиток пандемії COVID19 значно пришвидшив застосування електронних інструментів управління на всіх рівнях управління охорони здоров'я.

Відомо, що серед країн європейського регіону, Україна займає лідируючі позиції у сфері ІТ. І це має прямий зв'язок із трансформацією системи управління охорони здоров'я. Так, в рамках реалізації медичної реформи МОЗ України ініціювало розробку системи eHealth. Міністерство охорони здоров'я України забезпечує нормативно-правовий супровід функціонування системи eHealth, а Національна служба здоров'я України (НСЗУ) забезпечує діяльність цієї системи в межах єдиного державного медичного простору з урахуванням інтересів держави, громадян та сектору приватного медичного бізнесу [2]. Наприкінці 2019 року міжнародні експерти визнали українську модель eHealth однією з найперспективніших у світі та рекомендували її як глобальний тренд розвитку управління у сфері охорони здоров'я.

У функціональному плані система eHealth нині інтегрує в собі набір основних реєстрів (медичні кадри, ліки, пацієнти, медичні підприємства тощо). Система eHealth відповідає принципам електронного управління медичною галуззю, адже забезпечує керівників охорони здоров'я даними, на основі яких забезпечується можливість генерувати ефективні управлінські рішення. З цією метою у розпорядженні користувачів на сторінці НСЗУ представлена актуальна інформація за такими рубриками як первинна медична допомога (16 аналітичних панелей), спеціалізована медична допомога (13 аналітичних панелей), COVID19 (10 аналітичних панелей), реімбурсація (доступні ліки 7 аналітичних панелей), екстрена медична допомога (4 аналітичні панелі). Найбільший попит серед споживачів має інформація, представлена в рубриці «Первинна медична допомога» (середня кількість переглядів за тиждень складає 44 тис.), а найменш популярною щодо частоти переглядів є рубрика про реімбурсацію ліків (близько 1,5 тис. переглядів).

Тож можна констатувати, що з 2018 року з введенням нової системи фінансування медичних послуг за принципом «Гроші ходять за пацієнтом» в системі публічного управління медичною сферою відбувся остаточний перехід управлінських процесів від архаїчного паперового формату в площину Е-технологій.

Формат міжсекторальної та міжвідомчої взаємодії, в рамках якого функціонує національна модель управління у сфері охорони здоров'я, окрім системи eHealth, дозволяє активно застосовувати й інші сучасні E-технології із суміжних сфер суспільного виробництва, найбільш відомими серед яких є такі.

Система «Малютко». Це спільний проєкт МОЗ України, міністерства соціальної політики та цифрової трансформації. В системі «Малютко» держава об'єднала надання послуг за дев'ятьма напрямками на основі медичного висновку про народження. Пілотний запуск цього функціоналу управління в медичній сфері відбувся наприкінці 2020 року, а станом на сьогодні в системі зареєстровано понад 330 тисяч медичних висновків про народжену дитину у 780 населених пунктах України (табл.). Лідерами у застосуванні електронних сервісів управління в системі «Малютко» серед медичних закладів України, м. Київ, Дніпропетровська, Одеська та Харківська області [3].

Таблиця

**Порівняльна характеристика онлайн-реєстрацій
медичних висновків в системі «Малютко» по областях України
(02.10.2020 – 11.02.22 рр.)**

Україна	м. Київ	Дніпропетровська область	Одеська область	Харківська область
330 тис.	37,38 тис.	27,25 тис.	22,76 тис.	21,15 тис.
100 %	11,3 %	8,25 %	6,8 %	6,4 %

Складено за [3]

Як видно із табл.1, серед областей України найчастіше цей електронний інструмент управління використовують медичні заклади (пологові будинки, пологові відділення) Дніпропетровської області.

eStock. Наступний інноваційний інструмент управління на засадах E-технологій. Це система управління запасами лікарських засобів та медичних виробів. Через *eStock* профільне міністерство в оперативному режимі має змогу здійснювати моніторинг залишків препаратів у лікарнях та надавати на запит пацієнта актуальну інформацію про запаси ліків у розрізі регіонів та медичних підприємств. Система *eStock* вже почала діяти в тестовому режимі, метою якого є попередній збір даних та проведення ґрунтовного аналізу щодо взаємодії медичних підприємств, уряду та профільного міністерства.

eРецепт. Цей функціонал розроблено з метою підвищення ефективності управління взаємодією між сімейними лікарями, пацієнтами та державою в особі НСЗУ. Ця система відкриває для пацієнтів можливість отримання безкоштовних ліків за програмою державних гарантій «Доступні ліки». Вже сьогодні *eРецепт* забезпечує отримання безкоштовних ліків для пацієнтів, які страждають на серцево-судинні захворювання, діабет II типу та бронхіальну астму. За період дії функціоналу з жовтня 2019 р. по лютий 2022 р. в Україні виписано понад 40 млн. рецептурних запитів, 10% з яких виписано для жителів Дніпропетровської області

(найбільший показник в державі). Цей факт засвідчує на практиці можливості ефективного управління медичною сферою на основі застосування ІКТ.

еЛікарняний. Це найбільш затребувана й надзвичайна актуальна в умовах пандемії COVID19 медична довідка для працюючого населення. Тому її розробка була надзвичайно очікуваною не тільки стороною роботодавців, але й представниками профспілок, та власне самими пацієнтами. Відкриття *еЛікарняного* в момент захворювання не потребує негайної явки до сімейного лікаря, а достатнім свідченням про початок захворювання є надсилання смс-сповіщення лікарю. Після направлення інформації від медичної системи щодо формування медичного висновку про тимчасову непрацездатність, Пенсійний фонд України формує електронний лікарняний. Цей документ в перший день вже можуть побачити як роботодавець, так і застрахована особа. Функціонал *еЛікарняний* запрацював в Україні в тестовому режимі з липня 2021 року. На даний момент медичними закладами України виписано понад 8,8 млн еРецептів. З них підтверджено та сплачено 7,9 млн або 90,5% еРецептів. Тобто, релевантність електронного висновку про тимчасову непрацездатність має високий ступінь практичного визнання.

Е-панель COVID19. Це абсолютно новий функціонал управління у сфері охорони здоров'я, зміст якого дозволяє аналізувати наявну оперативну інформацію, готувати звіти, розробляти програми та приймати управлінські рішення в умовах пандемії, яка має хвилеподібний характер. Зокрема, на сайті НСЗУ міститься інформація про вакцинацію від COVID19; перелік надавачів стаціонарної допомоги для лікування COVID19; інформацію щодо тестування населення на COVID19 та забезпеченість медичних установ лікарськими засобами для лікування хворих тощо.

Проведення інформатизації є запорукою успішної реалізації ініційованих Президентом та Урядом програм із реформування медичної сфери. З аналізу національного вектору розвитку країни видно, що подальше зростання рівня якості надання медичних послуг без використання сучасних комп'ютерних систем, а також без створення інтегрованих національних систем управління охороною здоров'я практично неможливий, тому впровадження новітніх технологій та розвиток функціоналу eHealth - є одним з головних напрямків розвитку медицини в Україні.

Список використаних джерел

1. Національна стратегія реформування системи охорони здоров'я в Україні на період 2015-2020 років. URL: <https://uoz.cn.ua/strategiya.pdf>
2. Національна служба здоров'я України. Е-ДАНІ. Аналітичні панелі. URL: <https://edata.e-health.gov.ua/e-data>
3. Статистика створення медичних висновків про народження дитини. URL: <https://edata.e-health.gov.ua/e-data/dashboard/emalyatko-composition-stats>

Отримано редакційною колегією: 18.02.2022.